

AANVULLEND ONDERZOEK

HEELSUMSEWEG 50

TE BENNEKOM

Ecologie

Rapportage aanvullend onderzoek

Heelsumseweg 50 te Bennekom

Opdrachtgever	Kuin Vastgoed Amsterdamseweg 21 6712 GG Ede
Rapportnummer	15045.001
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	22 september 2021
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 088 - 5001600 doetinchem@econsultancy.nl
Opsteller	De heer C.C. Slemmer, BSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Mevrouw A.E. Wolma, MSc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	2
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	4
4	UITVOERING.....	5
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	6
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	7
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	8

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Kuin Vastgoed opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Heelsumseweg 50 te Bennekom.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en de ontwikkeling van de bouw van nieuwe woningen waarvoor onder meer de aanbouw bij de villa zal worden gesloopt.

Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die SAB in december 2020 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 200587).

Het onderzoek naar de functie van de bomen voor de eekhoorn, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, en rosse vleermuis is reeds uitgevoerd in februari 2020. Econsultancy heeft de bevindingen van dit onderzoek beschreven in een notitie (project 15045.001). Uit dit onderzoek is gebleken dat de bomen geen functie hebben als vaste rust- of voortplantingsplaats voor de eekhoorn of vleermuizen.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

Het plangebied ligt voor het grootste gedeelte in de gemeente Ede en aan de zuidoostkant voor een klein gedeelte in gemeente Wageningen, provincie Gelderland. In het plangebied staat een kantoorvilla met een grote aanbouw omgeven door bomen. De locatie is gelegen aan de rand van Bennekom. Ten noordoosten ervan ligt bos en aan de zuidoostzijde en de westzijde liggen andere villa's en vrijstaande huizen omgeven door tuinen. Ten zuiden van de locatie is kleinschalige landbouwgrond aanwezig. De kern van Bennekom ligt ten noordwesten van de locatie (Bron SAB).

Figuur 1. Luchtfoto van de onderzoekslocatie (Bron SAB).

In het plangebied staat een grote villa met aan de zuidzijde daarvan een grote aanbouw die dienst deed als kantoor. Bij deze uitbouw ligt een kleine beschutte tuin. Aan de noord- en oostzijde van het plangebied is veel (half-) verharde parkeergelegenheid en aan de noordwestzijde ligt een gazon. Langs de randen van het plangebied staan veel bomen, waarvan een groot aantal al oud zijn. Veel bomen zijn tot in de kruin begroeid met klimop. De ruimte onder de bomen is veelal vrij open. (Bron SAB).

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

In de toekomstige situatie zal de grote uitbouw bij de villa worden gesloopt. In het hoofdgebouw van de villa worden woningen gerealiseerd. Daarnaast komen binnen het plangebied geschakelde woningen en een appartementengebouw. Hiervoor wordt een deel van de aanwezige bomen verwijderd, maar een deel van de bomen aan de rand blijft behouden, zo blijkt uit het bomenonderzoek dat heeft plaatsgevonden door Katerberg in 2019. (Bron SAB). In figuur 2 is een impressie van de toekomstige situatie weergegeven.

Figuur 2. Impressie van de toekomstige inpassing op de onderzoekslocatie (Bron: Kuin Vastgoed).

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

De conclusie uit de quickscan van SAB (rapport 200587) is als volgt:

In en nabij het plangebied kunnen ook soorten voorkomen die zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, maar waarvoor een provinciale vrijstelling van de verboden geldt, voor werkzaamheden die men uitvoert in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Door de provinciale vrijstelling staat de aanwezigheid van deze soorten de geplande ontwikkeling niet in de weg. Daarnaast zijn mogelijk nog enkele essentiële elementen aanwezig, voor soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt. Zo blijkt uit de quickscan dat in en rondom het plangebied vogels kunnen broeden. Om overtreding van de wet te voorkomen wordt geadviseerd om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield. Verder zijn mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen en de eekhoorn aanwezig. Om uitsluitsel te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soorten dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Indien verblijfplaatsen aanwezig blijken, dan moeten voor de werkzaamheden mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Ook is voor de werkzaamheden dan mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Voor de vleermuissoorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger kan daarbij mogelijk gebruik worden gemaakt van de generieke ontheffing Wet natuurbescherming die voor de omgang met deze soorten is verleend aan de gemeente Ede.

De conclusie uit de boominspectie voor onderzoek naar het gebruik door de eekhoorn en vleermuizen die Econsultancy in 2021 voor de locatie heeft opgesteld (notitie 15045.001) is als volgt:

Uit de inspectie is gebleken dat de te kappen bomen en de bomen binnen de directe invloedssfeer daarvan, geen beschermde functie hebben voor de eekhoorn of voor vleermuizen. Dit vanwege het ontbreken van eekhoornnesten en boomholtes. De kap van de bomen leidt daarom niet tot overtreding van een beschermde functie voor de eekhoorn of vleermuizen. Wel dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen. De bomen zullen buiten het broedseizoen gekapt moeten worden. Globaal kan voor het broedseizoen de periode half maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Voor de sloop van het bijgebouw is nog wel een nader onderzoek naar de gebouw-bewonende vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, en laatvlieger) noodzakelijk, conform de conclusie van de quickscan van SAB (rapport 200587). Nader onderzoek naar boom-bewonende vleermuizen is vanwege het ontbreken van potentiële verblijfplaatsen niet meer noodzakelijk.

4 UITVOERING

Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn in de periode half april tot oktober in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie januari 2021), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken, is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal voorgestelde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van één waarnemer per veldronde. De verwachting is dat met vijf bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek bestond uit diverse veldbezoeken. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken. Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 8 °C. De windsnelheid lag beneden de 4 Bft. en er was geen sprake van neerslag.

Tabel I. Onderzoeksinspanning per soortgroep

	april	mei	juni	juli	augustus	september	Oktober	november
vleermuizen	-	2 x avond, 1 x ochtend		-	2 x avond		-	
tijdstip								
datum		19 mei, 8 juni en 15 juli 2021			23 augustus en 15 september 2021			
functie		Zomerverblijf/kraamverblijf			paar/baltsverblijf			

Tabel II. Omstandigheden aanvullende onderzoeken vleermuizen

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
19 mei 2021	03.35 – 05.40	8 °C	Droog, 3 Bft.
8 juni 2021	21.55 – 23.55	16 °C	Droog, 1 Bft.
15 juli 2021	21.50 – 23.55	17 °C	Droog, 3 Bft.
23 augustus 2021	21.50 – 23.55	16 °C	Droog, 3 Bft.
15 september 2021	22.00 – 00.10	16 °C	Droog, 2 Bft.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

Zomer-/kraamverblijfplaatsen

In de zomer en het voorjaar van 2021 zijn drie veldbezoeken uitgevoerd om te onderzoeken of de bebouwing als zomer- of kraamverblijfplaats wordt gebruikt door vleermuizen. Gedurende geen van de onderzoeken zijn in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen of zijn er zwermende of aantikkende vleermuizen bij de bebouwing waargenomen. De aangetroffen vleermuizen vertoonden geen binding met de onderzoekslocatie maar kwamen slechts in de nabijheid van de bebouwing om te foerageren of om het te passeren. De onderzoekslocatie die bestaat uit veel bomen werd wel gebruikt door vleermuizen als de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis om te foerageren. De vleermuizen kwamen echter vanuit andere richtingen dan de onderzoekslocatie aanvliegen en vertrokken, na een tijdje gefoerageerd te hebben op de onderzoekslocatie, ook weer weg om elders te foerageren. Op basis van het verrichte onderzoek kan met voldoende zekerheid gesteld worden dat het plangebied geen functie heeft voor vleermuizen als zomer- of kraamverblijfplaats.

Paar-/baltverblijfplaats

In het najaar van 2021 zijn er twee onderzoeken uitgevoerd naar de functie van het plangebied als paar-/baltverblijfplaats. Hierbij is met name gelet op gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen die middels het produceren van baltsgeluiden, vrouwtjes naar hun paarverblijfplaats proberen te lokken. In de directe nabijheid van de onderzoekslocatie zijn er geen baltsende vleermuizen aangetroffen en er zijn ook geen invliegende vleermuizen waargenomen in de bebouwing. Ten noordwesten van de planlocatie is wel een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen. De exacte verblijfplaats van deze vleermuis kon niet worden vastgesteld maar deze vleermuis vertoonde geen binding met de onderzoekslocatie. Op basis van het verrichte onderzoek kan daarom met voldoende zekerheid gesteld worden dat de onderzoekslocatie geen functie heeft als paar-/baltverblijfplaats voor vleermuizen. In figuur 3 is de ligging van de baltslocatie van de gewone dwergvleermuis buiten de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 3. Baltslocatie (rood vierkant) van gewone dwergvleermuis op basis van onderzoek uit 2021.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

Uit de verrichte veldonderzoeken naar vleermuizen bleek dat er geen beschermde functies op de planlocatie aanwezig zijn. De voorgenomen werkzaamheden zullen daarom niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen. Er zijn geen maatregelen noodzakelijk gedurende de werkzaamheden ten aanzien van vleermuizen.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Kuin Vastgoed een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Heelsumseweg 50 te Bennekom.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en de ontwikkeling van de bouw van nieuwe woningen waarvoor onder meer de aanbouw bij de villa zal worden gesloopt.

Voorgenomen ingreep

In de toekomstige situatie zal de grote uitbouw bij de villa worden gesloopt. In het hoofdgebouw van de villa worden woningen gerealiseerd. Daarnaast komen binnen het plangebied geschakelde woningen en een appartementengebouw. Hiervoor wordt een deel van de aanwezige bomen verwijderd, maar een deel van de bomen aan de rand blijft behouden, zo blijkt uit het bomenonderzoek dat heeft plaatsgevonden (Katerberg 2019).

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

Op basis van de verrichte onderzoeksinspanning is gebleken dat de bebouwing geen functie heeft als verblijfplaats voor vleermuizen. Ook het omliggende groen heeft geen essentiële functie voor vleermuizen. Het groen werd gedurende korte periodes wel gebruikt om er te foerageren.

Conclusie

Uit de verrichte veldonderzoeken naar vleermuizen bleek dat er geen beschermde functies op de planlocatie aanwezig zijn. De voorgenomen werkzaamheden zullen daarom niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen. Er zijn geen maatregelen noodzakelijk gedurende de werkzaamheden ten aanzien van vleermuizen.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of voortplantingsplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

